

Høring til lovforslag om lov til registrerte innsamlingsaksjoner

Registreringsplikt eller frivillig registrering ?

Her har både givere og organisasjoner selv gitt signaler gjennom mange år som peker på at en pliktig registrering vil være styrkende for tilliten i opinionen blant giverne, og følgelig virke stimulerende på selve innsamlingsarbeidet. Stiftelsen Innsamlingskontrollen som eksisterer i dag er nettopp en konsekvens av et slikt uttrykk. Flere seriøse organisasjoner opplever fra tid til annen at de blir tatt til inntekt for pågående innsamlingsaksjoner, men at dette faktisk ikke er tilfellet, og et sentralt Innsamlingsregister vil raskt kunne avsløre falske aktører.

Om hvorvidt mindre, og lokale aksjoner skal ha en slik plikt er selvsagt en relevant spørsmålsstilling slik høringsbrev og høringsnotat peker på mht. kostnader og administrative utfordringer, men en landsdekkende organisasjon kan ha lokale lag og grupperinger med et lokalt fokus, under en nasjonal eller internasjonal paraply, slik at de direkte eller indirekte inngår i organisasjonens og aksjonens overordnede målsettinger. Således bør også mindre, og lokale innsamlinger ha samme plikt til registrering som nasjonale og internasjonale aksjoner.

Helt lokale innsamlingsaksjoner uten nasjonal eller internasjonal tilknytning kan også berøre arbeider som andre frivillige organisasjoner har på sin innsamlingsplan, og således for givernes informasjon og trygghet bør dette kunne blottstilles i et sentralt register – slik at nødvendig bakgrunnsinformasjon er tilgjengelig hvis giver ønsker å gjøre en vurdering av hvilken aksjon denne ønsker å støtte.

Offentlig eller privat registrerings- og kontrollorgan?

Dagens ordning med Innsamlingskontrollen har hatt en merkbar positiv effekt for å bygge tillit hos giverne med hensyn til innsamlingsarbeid og tilliten til innsamlingsarbeidet og organisasjonen selv. Som høringsbrevet selv påpeker må man ta stilling til om behovet er en styrket kontroll med selve innsamlingen gjennom lovgiving, eller om hovedmålet er å styrke tilliten ved at også lovgivingen oppfylles gjennom statlig kontrollorgan, dog med mulighet for å legge dette ut på anbud.

Det kan synes som om selve lovgivingen er det tiltak som først og fremst direkte vil styrke den tillit og kontroll som publikum og organisasjonene savner, og streber etter. Med en lovgiving, og med hjemmel for å kunne utferdige sanksjoner vil både opinionens kritiske blikk, organisasjonenes revisjon og øvrige allerede etablerte myndighetsetater kunne behandle spørsmålstillinger som reises i forbindelse med ikke registrerte innsamlingsaksjoner, eller registrerte aksjoners avvik på reglene for innsamlingsaksjon. Høringsnotatet selv peker på ulemper ved å etablere økt offentlig aktivitet på dette området, og erfaringene fra bl.a. arbeidet Stiftelsen Innsamlingskontrollen har utført i disse årene peker på at dette har en positiv effekt på formålet med lovforslaget – nemlig økt tillit mellom giver og mottaker.

Til punkt 4 i høringsbrevet - Hovedelementer i lovforslaget, kan anføres følgende:

Det kan synes som begrepet ”gave” kommer uforholdsmessig skjevt ut i forhold til betydningen av hele lovteksten. Med dette mener vi at inntekter som hentes inn gjennom aktiv oppsøkende virksomhet så som telemarketing, spilleautomater, lotterier langt overstiger de beløp som helt faktisk knyttes direkte til frivillige gaver gitt over giro/konto, via bøsse, eller via testament. De innsamlingsaksjonene i Norge i dag som utelukkende knyttes til gavebegrepet i denne betydning, altså å gi penger på en bøsse – båret av en frivillig ikke lønnet person, sende en giro med et beløp man selv har valgt, utgjør en så liten del av organisasjonens inntekter – og i tillegg ofte er tuftet på giverens gode erfaring med organisasjonen eller innsamlingen at dette umulig kan kreve en egen lovtekst. Selve gavebegrepet i lovteksten korresponderer ikke med de faktiske innsamlingsformer som utgjør mesteparten av inntektene til betydelige organisasjoner i dag.

I høringsbrevet henviser man til at mennesker som er spurt om hvor mye de mener kan gå til administrasjon av det beløpet de evt. gir i gave til organisasjonen – og svaret faller ned på at man anbefaler at 75 % av gaveinntektene går direkte til formålet. Da har man altså en konstruksjon som vil ramme innsamlingsformer som sikrer betydelige inntekter, men aldri kan leve opp til forventningen sett i perspektiv av begrepet ”gave”. De kan ikke leve opp til dette fordi den oppsøkende innsamlingsformen faktisk drives av et svært kostnadskrevende apparat. Hvis organisasjonen selv skulle etablere og drive et slikt apparat ville den få helt formidable kostnader i forhold til et slikt ”gave” bilde, og ergo bli ekskludert fra å kunne drive innsamling. I dag velger mange organisasjoner eksterne samarbeidsparter som oppnår synergier når de drifter og leder et innsamlingsarbeid for organisasjonen, enten det er gjennom lotterier eller telemarketing, eller begge deler. Da oppnår organisasjonene forutsigbare inntekter, og i en langt større målestokk enn ved ren frivillighet/gave, og helt uten risiko, men altså uten at 75 % av de totale omsatte midler går til formålet.

Vi har selv ansatte som ringer næringslivet for støtte til transport av klær. Vi ser at lønningene til selgerne inklusive sosiale kostnader overstiger 20%. Husleie, strøm, telefoni, porto, brosjyrer, data m.m. overstiger 10%. Allerede her vil denne innsamlingsform bli ekskludert da mer enn 30% av inntektene går til administrasjon.

Vi har vurdert å opprette et 820 givernummer hos Telenor. Etableringsavgift er 14.500 eks.mva. Årlig abonnementsavgift er 11.400 eks.mva. Å endre velkomsthilsen koster 5000 eks.mva. Av hver 100-lapp som samles inn går ytterligere 30 kroner bort. Organisasjonen får kun 70 kroner. Alt etter som hvor mye man mottar via 820 nummeret, vil kostnaden være fra 30 prosent og oppover.

For øvrig er det også verdt å gjøre forslagsstillerne oppmerksom på det faktum at en humanitær organisasjon som driver innsamlingsarbeid via en tredjepart f.eks en telemarketing operatør står overfor følgende utfordring: Hvis organisasjonen skal godskrive inntekter fra en telemarketing operatør vil den bli pliktig mva. på disse inntektene. Jfr: MAL. I denne situasjonen ville telemarketing operatøren måtte fakturere organisasjonen for utførte tjenester med innsamling via telefon, og organisasjonen sitter med en gang med en betydelig risiko, og et betydelig oppblåst regnskap, som ville vise helt andre tall enn at 75 % av gavene gikk til formålet, og således være ekskludert fra å drive innsamling.

Med unntaksbestemmelsene i MAL § 5 åpner myndighetene for at en tredjepart kan drive som kommisjonær, og dermed ikke ramme organisasjonen med pliktig mva. på inntektene fra innsamlingsarbeidet – eller salgsinntektene. Dermed ser vi at publikums forståelse av ”gavebegrepet” og forslagsstillernes ønske om å leve opp til forventninger som er naturlige å trekke ut fra en slik forståelse av begrepet kommer på ville veier i forhold til hvor hoveddelen av inntektene til de frivillige organisasjonene faktisk kommer fra – nemlig ulike former for salg til publikum, som har store kostnadssider forbundet med seg. Eksempler som er kjent fra kommisjonær begrepet: Unicef Kortene. Eks. som passer på lotterier er Hjertelotteriet, LHL.

Oppsummert

På denne bakgrunn kan det derfor synes naturlig å konkludere med at alle innsamlinger bør registreres. At loven foreslår i første omgang og regulerer i neste omgang bestemmelser om at all innsamling skal registreres i et sentralt Innsamlingsregister.

Videre virker det som om et privat organ med offentlig innsyn og ettersyn kan ha en koordinerende og kontrollerende rolle og mandat både er effektivt og gunstig mht intensjonen bak lovforslaget, nemlig å skape en tillit mellom giver og organisasjon – og ergo etablere et stimulerende klima for innsamlingsarbeid til frivillige organisasjoner i Norge.

Når det gjelder de konkrete rammer som foreslås for de økonomiske anliggender både mht avgift/gebyr og mht andel av innsamlede midler til formål, virker det som bakgrunnsarbeidet i for stor grad støtter seg på en forståelse av inntektsbildet til organisasjonene som baserer en gitt forståelse av ”gavebegrepet” som ikke korresponderer med det virkelige bildet. Dette området bør utdypes med en langt større presisjonsgrad enn i utkastet.

Ingmar Ellefsen
Generalsekretær
Norsk Barnehjelp